
BERICHTEN VAN ROVER

Olinda, 27 april 2020

Beste Amigos,

op 9 januari jl. is mijn moeder, Jos van der Ploeg-Crobach, op 98-jarige leeftijd overleden na een lang en gezegend leven. Op 10 december 2019 kreeg ik mijn oudste zus aan de telefoon op een ongewoon uur, iets waar je, wanneer je in het buitenland woont, altijd bedacht op bent. In het kort gezegd: "Mam is gevallen, ze heeft haar heup gebroken en is niet te opereren." De val was de dag ervoor gebeurd. Zij was met de rollator op pad geweest. Eerst haar wekelijkse tocht naar de kapper, wassen en watergolven, daarna nog even bij slager Frederiks langs voor verse ham. Vlees, brood, kaas, groenten en fruit, dat kocht ze bij de kleine winkeliers, "die moeten we in stand houden". Thuisgekomen, moe en wankel als altijd de laatste jaren, is ze een pilsje gaan pakken, een "Brandje" zoals ze altijd zei. Het kratje stond in de oude spreekkamer van mijn vader. Ze is er bovenop gevallen.

Mijn moeder is, zoals ze zelf altijd wilde, in het harnas gestorven. "Harnas" mag je ook lezen als "haar huis en haar doen en laten in dat huis". Zij was als de dood voor de dood. Nee, laat mij maar leven. De val in de spreekkamer is haar fataal geworden. Precies een maand later is zij overleden.

De oude spreekkamer was haar opslagruimte geworden. Ik stel mij mijn vader voor, overleden in 2007, die zegt, "Jos, waar blijf jij toch?" "Theo, ik vind die achterkleinkinderen zo leuk, ik geniet van ze, ik wil niet weg." Zevenentwintig heeft ze er geboren zien worden. Op haar sterfbed vroeg ze nog, "is er een kleintje in de buurt?"

Het is inderdaad een zegen, wanneer je in je leven het wonder van nieuw leven geboren zien worden mag meemaken in drie generaties en ook nog eens in ruime mate. Mijn moeder was een vrouw van de

lente, van nieuw herboren leven. Zij vond het heerlijk de tuin weer in orde te hebben, de rozen, de narcissen en de tulpen te zien bloeien, de bloembakken vol geraniums.

Zij was verknocht aan Limburg en aan Valkenburg. “Kom met mij mee, Rover, je moet eens zien hoe mooi Valkenburg is geworden, het is alsof je in Rome loopt.” We stonden daar bij de Wilhelminalaan, met een blik op de ruïne, de oude stadsmuur, de Oude Kerk, Den Halder, de recente middeleeuwse wachttorens, het nieuw aangelegde park en rechts de Ahoy Bar, nou dan zie je inderdaad wat je noemt een romeins tafereel van eeuwen geschiedenis die voorbijkomen.

Mijn ouders zijn zeven keer bij ons op bezoek geweest in Brazilië. Steeds als er een kleinkind geboren was en later ook bij gelegenheid van de Eerste Heilige Communie van de kinderen. Zij volgden met aandacht alle activiteiten en projecten die we in de loop der jaren ontwikkeld hebben. Mijn vader, die Italiaans bloed in de aderen had, genoot van de hitte en de open levenssfeer. Mijn moeder, echt een noordelijke Europeaan, hield vocht vast, kreeg dikke benen en viel zowat flauw van de warmte. Zij was iemand die met goed poetsen het idee had ook het leven zelf te kunnen ordenen. Daarom verzuchtte ze wel eens, wanneer ze hier de ongeordendheid van verkeer en woningbouw zag en de vuilnis die zich overal ophoopt, “dat wordt nooit wat met dit land”.

Mijn moeder had een groot empathisch vermogen. In deze brief aan de amigos wil ik dat onderstrepen. Ik vind dat namelijk bijzonder, aangezien wij met de huidige communicatiemiddelen op de hoogte gebracht worden van zoveel rampen en leed, dat je al gauw denkt, ik kan dat niet aan allemaal, laat mij maar even de ogen en oren sluiten. Mijn moeder niet. Of het nu een aardbeving was in Turkije, een overstroming in Bangladesh, vluchtelingen uit Syrië, mijn moeder keek ernaar en zei, “stel je toch eens voor, je loopt daar met je kinderen

te zeulen, je man dood, geen eten, je weet niet waarnaartoe te gaan, verschrikkelijk toch,...” Zij verplaatste zich helemaal, niet alleen met haar hoofd maar vooral ook met haar hart in de levensnood van andere vrouwen.

’s Avonds bad zij intens voor het slapen gaan en iedereen, alle mogelijke organisaties en missionarissen kregen wat van haar. Zij stond, hoe oud ze ook was, nog midden in het leven, las twee kranten, keek iedere zondag naar Buitenhof en had overal een mening over. Met veel plezier en ook enige trots volgde zij de activiteiten van de Amigos. Niets mooiers dan bij de kerstverkoop te zijn in het huis van Theo en Agnes en bij koffie en vlaai veel mensen te spreken.

Tot slot nog een fraai voorbeeld van haar empathie. De oude wachtkamer met uitzicht op de Wehryweg was haar ontbijtkamer geworden. Zij zat daar 's ochtends al etende fijn te kijken naar wie en wat er voorbijkwam. Op een regenachtige dag zag zij een jong gezin, man en vrouw en drie kindertjes, hun auto parkeren, “een beetje zielig karretje”, die beslist een dagje naar de Valkenier gingen. Komt daar een paar uur later een parkeerwachter die meteen een bon op de voorruit plakte. Zij pakt de rollator en gaat naar buiten. “Meneer doe dat nu niet, die mensen hebben het niet breed, zijn in de regen met drie kinderen op stap, komen ze dajik terug hebben ze ook nog de ellende van zo’n bon”. “Mevrouw, waar bemoeit U zich mee?” Ik zal de dialoog niet verder beschrijven, want het eindigde met niet al te politiek correcte uitspraken van moeders. Woedend was ze. Maar, zo zei ze de

laatste jaren, “ik ben nu zo oud, ik mag zeggen wat ik denk”. Wij stonden er soms met gekromde tenen bij.
Een mooi mens.

Het Gehandicaptenproject

Toen wij in januari terugkwamen in Brazilië, zijn we aan de slag gegaan om de laatste afwerkingen te maken van de verbouwing van het gehandicaptenproject. De grote zaal was helemaal klaar maar de keuken en wc's nog niet. Die zijn nu betegeld.

In het huis ernaast woont Lídia, die vanaf het begin meewerkt in het project. Mariangela is terug uit São Paulo waar zij haar twee kinderen bezocht heeft. Lora is nog steeds kwakkelend met haar gezondheid. Heeft jaren geleden diverticulitis gehad en nog steeds heeft ze last van haar buik. Helaas zijn met de pandemie de activiteiten tijdelijk onderbroken.

CACA, het kinderopvangproject in Campina Grande

Met carnaval zijn Elza en Penina, de twee leidsters van het project, bij ons in Olinda gelogeed geweest. Zo hebben we goed bij kunnen praten. Het project gaat goed, de leslokalen en meubeltjes zijn mooi in orde, er is een flinke groep kinderen. De vraag zal waarschijnlijk groter worden omdat een openbare creche in de wijk gaat sluiten en verplaatst zal worden van Catingueira naar een andere,

nabijgelegen wijk, Catolé de José Ferreira. Ook hier alle activiteiten afgelast vanwege het sociaal isolement.

Carnaval tijdens de presentatie van de maracatu in de Eco-Oca (een regionale dans tijdens Carnaval met Afrikaanse en Indiaanse elementen)

De Eco-Oca bij de Sítio Ouro Verde

In februari zijn mijn zus Muis en haar man Steph Vaessen vier weken hier geweest. Ten aanzien van de toenemende armoede in de “comunidades”, de twee wijkjes hier dichtbij, heeft Steph het plan opgevat en dat meteen ook uitgevoerd om op de zaterdagochtend na de capoeirales een maaltijd te serveren aan de kinderen.

Pannen gekocht en een gasfles. Het fornuis was er al. Uit de wijk zelf een vrouw die het eten klaarmaakt. Inkopen gedaan bij de locale kleine kruidenier. De kosten zijn ongeveer 30 euros per keer. Steph staat garant. Het initiatief is met enthousiasme ontvangen. Natuurlijk!

Sociale programma's zijn afgelast of geminimaliseerd door de huidige regering Bolsonaro. Er bestaat hier een soort basisuitkering van ongeveer 20 tot 40 euro per maand aan noodlijdende gezinnen, de "bolsa família". Die uitkering is verbonden aan controle van schoolgang van de kinderen en ook aan de deelname aan vaccinatie-programma's en gezondheidsbegeleiding (prénatal bij voorbeeld). Door de regering Lula en Dilma is dit indertijd opgezet maar door Bolsonaro zo goed als afgeschaft, met name bij ons in het Noordoosten, de armste streek van Brazilië, waar hij de verkiezingen verloren heeft.

Er is veel werkloosheid. Het merendeel van de vrouwen uit de wijk is werkster met dagloon of hulp in de huishouding zonder arbeidscontract. Dat is ook zo'n leuze van de huidige regering: "minder sociale rechten, meer banen". Zeer laag inkomen betekent dat, terwijl de prijzen van basisproducten als brood, bonen en vlees enorm gestegen zijn. Brazilië staat daardoor weer op de hongerkaart van de Verenigde Naties. Steph en Muis zijn op 2 maart vertrokken en precies twee weken later is de lockdown begonnen. Ligt alles weer stil.

Gezellig samen eten

De pandemie in Brazilië

In het begin manifesteerde de ziekte veroorzaakt door het nieuwe coronavirus zich vooral onder de sociale klassen met hogere inkomens. Het werd verspreid door mensen die de financiële conditie hebben om naar het buitenland te reizen. Het eerste slachtoffer in Brazilië was een werkster van een mevrouw in Rio de Janeiro, die teruggekeerd uit Italië, in quarantaine was.

Nu verspreidt de ziekte zich op het niveau van lokale gemeenschappen en is reeds aanwezig in alle deelstaten van het land. Gelukkig hebben burgemeesters en ook gouverneurs de macht om beleidslijnen van sociaal isolement op te stellen en uit te voeren. Tot ergernis van Bolsonaro. Probleem is dat waar de curve redelijk gecontroleerd is, mensen nu weer de straat op gaan en zeggen dat het allemaal wel meevalt en dat isolement niet zo nodig is. Helaas kunnen we niet een duidelijke beleidslijn van de federale regering verwachten. Bolsonaro zelf doet het af als een griepje waaraan je “als een kerel” het hoofd moet bieden. En oude, zieke mensen? “Nou ja, die gaan sowieso dood”. Veel erger zou volgens Bolsonaro de bijwerking zijn van het geneesmiddel sociaal isolement: werkeloosheid en economische crisis. De economie moet weer draaien. Het is bizar de “carreatas” te zien, protestfiles van een rij dure auto’s met blanke, rijke lui erin, die schreeuwen dat het isolement afgelopen moet zijn en dat het volk weer mag gaan werken. Uiteraard in overvolle bussen en metros naar het werk!

Wij vrezen, eerlijk gezegd, het ergste, nl. dat Brazilië binnenkort het epicentrum van de pandemie zal zijn. Vooral ook omdat het grootste gedeelte van de bevolking arm is, in dichtbevolkte wijken of favelas woont, geen riolering heeft en ook geen geregelde voorziening van water in de kraan. Hoe moet je je dan voorbehoeden?

En geen eten in de ijskast.

De regering wilde gedurende drie maanden een uitkering van 200 real, 40 euros, uitbetalen aan de massa “zelfstandige ondernemers” (wat een eufemisme!), maar het congres heeft gezorgd dat dit 600 real is geworden. Maar nu nog betalen. Dat wil maar niet vlotten. Rijen mensen, natuurlijk hutje mutje boven op elkaar, staan uren te wachten bij agentschappen van de nationale spaarbank om het geld op te halen.

Verrassing was dat bij het kadaster 50 miljoen mensen zich hebben ingeschreven! Dat had men niet verwacht, dat 50 miljoen volwassen Brazilianen in de leeftijd dat je werkzaam bent, eigenlijk volledig verborgen waren voor welk sociaal regeringsprogramma dan ook.

Brazilië heeft momenteel 211 miljoen woners.

Dan het openbare gezondheidssysteem, Serviço Unico de Saúde, dat sinds de staatsgreep in 2016 door herziening van de grondwet volledig financieel uitgekleeft is vanwege het neoliberale project om de gezondheidsvoorzieningen te privatiseren. Nu heeft men dat openbare systeem dat zeer precair is maar wel in het hele land aanwezig is, meer dan nodig. Op vele plekken kan men de vraag al niet meer aan en moet men beslissen wie wel of niet aan de beademing in een intensive care-bed mag.

Een groot deel van de ziekenhuizen is particulier. Dat is ook een probleem. Men zal de wet moeten gaan wijzigen om toegang tot de intensive care van deze ziekenhuizen te democratiseren.

Dan is er nog een groot probleem. Er wordt niet getest op coronavirus. Wij tasten volledig in het duister. Particuliere ziekenhuizen geven geen gegevens vrij. Die willen geen anti-reclame maken tegen hun eigen winstgevende onderneming.

Ter vergelijking:
Aantal inwoners Argentinië 44,5 miljoen
Aantal inwoners Brazilië 211,0 miljoen

En dan zijn er de deelstaten en lokale regeringen die op de hand van Bolsonaro zijn en er alles aan doen om de noodtoestand te ontkennen en te negeren. Daarom, we zijn nu einde april de 4000 doden gepasseerd en 60.000 geïnfecteerden, maar specialisten menen dat we die cijfers met 10 of zelfs 15 mogen vermenigvuldigen

Ik denk dat de grafdelvers het beste weten waar we aan toe zijn. Een lijk moet op een openbare plek begraven worden. Dat gebeurt nu al in gemeenschappelijke graven die met een tractor geopend worden. De miljoenenstad Manaus waar gemiddeld 25 mensen per dag begraven werden, begraaft nu 120 mensen per dag. Waar komen die vandaan?

De minister van gezondheid, Mandetta, die de richtlijnen van de WHO volgde is ontslagen door Bolsonaro. Zijn opvolger Nelson Teich is een letterlijk nietszeggende arts/ondernemer in particuliere kankerziekenhuizen die nu een week na zijn benoeming nog steeds geen persconferentie heeft gegeven.

Bovendien is er inmiddels een politieke crisis met het ontslag van de minister van justitie en van het hoofd van de federale politie omdat Bolsonaro op die plekken lui wil benoemen die bescherming kunnen bieden aan zijn misdadige zonen, die alles te maken hebben met de moord op Marielle Franco en ook de fake-nieuws machine draaiende houden in de sociale media met behulp van robots, die gefinancierd worden door een groep fascistische ondernemers. De processen zijn al in gang gezet bij de Hoge Raad.

Bolsonaro is niet enkel een imbeciel met psychopathische trekjes waardoor hij geen enkele empathie kan betonen aan het lijden van het volk. Hij heeft een politieke strategie. Alles duidt erop dat hij toestuurt naar een militaire dictatuur. Een "auto-golpe", een coupe waarbij Congres en Hoge Raad gesloten worden en hij alleenmacht krijgt. De regering heeft al voor bijna de helft militairen op de hoogste posten. Helaas hebben die

- Zo ontvingen wij een anonieme donatie van € 500,- bij gelegenheid van een 70^e verjaardag. Hartelijk dank voor dit mooie initiatief!
- Een andere prachtige gift van € 690,- werd op onze bankrekening bijgeschreven vanwege de viering van de 75^e verjaardag van Willem Lamberix uit Amsterdam. Heel veel dank!

- Door een anonieme donateur werd opnieuw een mooie gift van € 1.000,- ten bate van onze projecten op onze bankrekening bijgeschreven. Hartelijk dank!
- De Stichting Mens in Bedrijf doneerde wederom een mooie gift van € 100,-. Heel veel dank!
- Veel dank eveneens voor de mooie gift van € 500,- die wij ontvingen uit de Pot van Sint Maarten van het Sint Maartenscollege in Maastricht.
- Tijdens de kerstmarkt van De Laathof in Mesch-Eijsden op zaterdag 30 november en zondag 1 december 2019 verkochten onze trouwe vrijwilligers Elly en John Lemmens voor een bedrag van € 779,50 euro aan mooie kerststukken. Heel veel dank voor jullie inzet en betrokkenheid.

- Ons marktkraampje tijdens de kerstverkoop van de Stichting Nonke Buusjke in Schinveld op 8 december bracht € 346,- op.

- Ook nu werden wij bij gelegenheid van Kerstmis weer verrast door een donatie van € 250,- door HR Contracting in Venray. Hartelijk dank!
- Veel dank voor een unanieme gift van € 200,- die wij begin januari ontvingen.
- De Stichting Steunfonds Rinévé uit Hulsberg schonk ten bate van onze drie projecten opnieuw het prachtige bedrag van € 2.000,-. Heel hartelijk dank!
- Een bedrag van € 450,- werd overgemaakt door Hoenen Steel Services uit Elsloo. Heel veel dank!
- En natuurlijk ook een welgemeend dank u wel aan alle andere donateurs voor hun steun en vertrouwen!

[illegible]

EN VERDER..

- kunt u de cijfers over het jaar 2019 downloaden op onze website onder Verantwoording. Veel dank aan Susan Starren voor haar jaarlijkse medewerking in deze.

[illegible]

In deze zo ongewone en bizarre tijd van de Coronacrisis wensen wij u allen veel geduld, vertrouwen en vriendschap. Zorg goed voor elkaar!

Bestuur St. Amigos do Brasil